

דבר תורה לשלחן שבת

מתורת הגאון רבי אלעזר זאב רז שליט"א
רבה של תל ציון, ראש ישיבת פלא יועץ

פלא יועץ

אמרו רז"ל (יומא טו:): 'כל פניות שאדם פונה לא יהיו אלא לצד ימין'. כגון כשלושב מנעליו, ינעל של ימין תחלה, וכשלושב מלבושו, ובפרט בערב שבת, יקח שני צדי המלבוש בצד ימין, ויקיף דרך אחוריו, וימסור הצד שמאל ליד שמאלית, וילבש היד ימין תחלה, ואחר כך היד של שמאל. וכן יש ליהזר בטלית של מצוה שיתפס שני הצדדין ביד ימין, והיד ימין ימסור הצד האחד ליד שמאל, ואחר כך יתעטף. וכן יש ליהזר כשרוצה ליטול ידיו, שיקח הכלי ביד ימין וימסרנו אל השמאל כאומר לאחר שמשני, ויטול יד ימין תחלה. וכן בכל דבר יש להקפיד מאד ליתן כבוד וקדימה לימין, כי הדברים עתיקים. ויכוין שיהא 'ימין ה' רוממה, ימין ה' עושה חיל'. ובפרט בענין השכיבה צריך ליהזר מאד לשכב על צדו השמאלי, שיהא הימין למעלה ושיכוף השמאל למטה, ומי שאינו נזהר בזה, הוא עלול מאד לטומאת קרי, רח"ל. וכן כשמחלק פרוסת המוציא וכשנותן לטעום כוס של ברכת המזון אל המסובין, יפנה לצד ימין תחלה, אם לא שהמסב לצד שמאל הוא תלמיד חכם, שאז עשה דכבוד תורה עדיף או יחלק בשני כוסות. וכן כשעולה לספר תורה יעלה דרך ימין וכל כיוצא בזה. והנזהר תרום קרנו, ה' צלו על יד ימינו.

(רבנו אליעזר פאפו
ספר "פלא יועץ" ערך 'ימין')

מצות חילה בזריזות

ויהי בדרך במלון וגו' (שמות ד, כד)

הנה משה רבנו היה עליו למול את בנו, ואומרים רבותינו (נדרים לב.) שהוא נמנע מלמולו לפני צאתו, כי חשש על בריאות הילד שמא אין כדאי למול ולצאת לדרך, והנה בהיותו בדרך בא מלאך וכו'.

ובאמת משה רבנו קדוש ה' היאך יבטל המצוה שיש לו עתה, הלא בודאי עליו למול זה עתה ולא לצאת לדרך, כי הרי הגיע עת המילה, ובפרט שזריזים מקדימים למצוות. ומדברי הגמרא (נדרים לב.) והר"ן שם נראה דבאמת כונתו היתה למול בו ביום בבואו למלון, אלא נענש על זאת שנתעסק תחילה במלון ולא במילה טרם כל. אפס, יש שהבינו דבצאתו בדרך עדיין לא הגיע שעת המילה דהיינו יום השמיני, וא"כ על מה מצאה מקום הקפיידא לנוח, אלא שהיה לו צד שימול קודם הזמן בדיעבד, כיון שנצטווה מפי הקב"ה לפני כן "לך שוב מצרים". וע' מהר"צ חיות בהגהותיו לנדרים (שם). אך ממקום אחר נראה דהגיע יום השמיני.

ואפשר אולי לפרש, עפ"י מ"ש הרב ערוך השלחן (יו"ד סימן רסא) שאין לאחר את המילה אפילו מעט שעות אפילו אם "אבי הבן" לא נמצא ואין להמתין עליו אלא יעשו המילה בלעדיו, אע"פ שהאב בדרך ועוד מעט יבא, לפי דשהווי מצוה לא משהינן. עיין שם. וא"כ יש לומר כי משה רבנו בבואו למלון רצה לעשות את טכס הברית "ברוב עם" ויראו כל הנמצאים שמה, ולכן המתין במלון עד התאסף עם הארץ. וזהו רמז שרמזו חז"ל "נתעסק במלון תחילה". ולכן הקפיד עליו מן השמים, כי לא היה לו להמתין אפילו שעה אחת. וע' אבני נזר (חיו"ד סימן שיח).

ועכ"פ מזה נלמד דמאד ראוי "לא לאחר הברית" וככל שאפשר להקדים המילה - יקדימו. ולא יאחרוהו כל כך. אמנם יש חלקו על הערוך השלחן הנ"ל, ואין נוהגין כן כמו שהעיד בעצמו. והובא בספר היקר "תפארת הברית" (עמוד נ). ע"ש.

על כל פנים בודאי טוב להקדים כל אחד כפי כחו, כי כמובן זה משתנה אצל המשפחות והמקומות. וה' יתברך יזכנו להיות שמחים במצוותיו ונהיה זריזים בכל המצוות. אמן.

שבת שלום ומבורך!

שואל ומשיב

נערך על פי תשובות שהשיב מורנו הרב שליט"א בכתב ובעל פה.
כאן הובאו המסקנות בקצרה, ועוד חזון למועד אי"ה

ביצה קלופה בתערובת

שאלה: תערובת מיונו היינו חתיכות תפוחי אדמה גזר וביצים קשות קצוצות, ועבר הלילה, האם מותרים.
תשובה: מותר, יען המה בתערובת שהרי הן חתיכות קטנות והמיונו עמם. אבל לא כל תערובת מותר! אלא הכל תלוי בצורת התערובת.

שתיית מים שבכלי מתכות

שאלה: מים במיחם שעבר הלילה איך מותרים.
תשובה: המנהג פשוט לעשות כן. ואע"פ שחז"ל (נדה יז.) אמרו שמים שהיו בכלי מתכות ועבר הלילה, אסורים. זהו דוקא מים "מזוגין" עם עוד דבר אבל מים כמו שהם מותר. ובפרט שהמה רתוחים ואין לך לחשוש יותר בסגולה.

שימוש באבקת שום

שאלה: "אבקת שום" האם מותרת בשימוש.
תשובה: כתבו אחרוני זמנינו ש"אבקה" כזו יש להקל.

דגים המטוגנים בביצה

שאלה: דגים המטוגנים עם ביצה העוטפת אותן ועבר הלילה, האם מותרים.
תשובה: מותרים, והואיל והביצה בטלה כלפי הדג.

שאלות ניתן להפנות לת.ד. 57124 ירושלים, או בפקס: 02-9709118,

או דרך מערכת הגליון בדוא"ל: dvartora1@gmail.com

אבן יקרה

הרב הקדוש רבי יחיאל משה מאז'רוב נוהג היה עוד מימי נעוריו להתפלל בהשתפכות הנפש ממש. אפילו תפילת ערבית של יום חול היתה נמשכת אצלו שעות ארוכות.

פעם נסע עמו אביו, ר' לייבוש, אל המגיד מטריסק והתלונן לפניו על בנו שמאריך בתפילה יתר על המידה. שאל המגיד את הצעיר: "אברך, המלמד שלך לא לימד אותך להתפלל?".

"אכן", השיב רבי יחיאל משה, "המלמד שלי לא לימדני".

שקע המגיד במחשבות, כשהוא מתבונן בצעיר בעיניים חודרות, ואמר: "נו, אם המלמד שלך לא לימד אותך להתפלל, יהיה הקב"ה המלמד שלך".

(שיחת השבוע)

ואמרו חסידים: עם 'מלמד' כזה, מה הפלא שהתפלל בהשתפכות הנפש ממש!

הדפתי!

ספר אריג פז - מורא מקדש

הלכות בית הכנסת וקדושתו, קדושת הספרים, ותפילה, בהלכה ובאגדה
הספר ערוך בשפה ברורה, השווה לכל נפש, לפרטי פרטים, מדברי הראשונים והאחרונים ועד גדולי דורנו
מעוטר בהסכמות נלהבות מגדולי ישראל ואדמו"רים שליט"א
ניתו להשיג בפלאפוז: 050-4136465

הגליון יוצא לאור על ידי מוסדות "מתן תורה" (ע"ר). ת.ד. 57124 ירושלים
לקבלת הגליון בדוא"ל שלחו ל: dvartora1@gmail.com